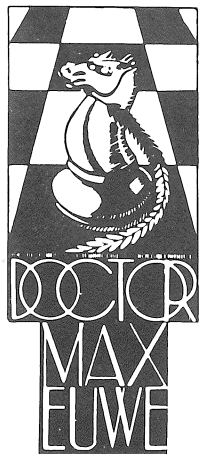

NIEUWSBRIEF

nummer 28
januari 1994
kwartaal-
uitgave
redactie:
L.C.M.
Diepstraten

Drukkerij
Van Spijk BV
Venlo
ISSN
0927-9768

Geopend
dinsdag t/m
vrijdag en
elke eerste
zaterdag van
de maand van
10.30-16 uur.

*Prof. Dr Joachim Petzold met een boeiend betoog tijdens het Inter-
nationale Congres van Schaakhistorici in het Max Euwe-Centrum.*

(Foto: C. Snoep)

Op Goede Vrijdag
(1 april 1994)
is het MEC gesloten.

MAX EUWE-CENTRUM

POSTBUS 11513

MAX EUWEPLEIN 30A

1001 GM AMSTERDAM

Tel. 020 - 625 70 17

BESTUUR

C. Snoep, voorzitter
J.A. Haasbroek, secretaris
J.D.G. Noach, penningmeester

I. Bakker
H. Böhm
L.C.M. Diepstraten
B. Kok
J.F.M. Meijer
J.J. Piket
H. Ree
J. van Rijn

Adviseur Topschaak: J. Timman
Administrateur: J. Adema
Bibliothecaris: F.F. Verbeek
Landelijk coördinator: I.H.M. Hendriks
Schaaktechnisch medewerker: A.C.M. Sibbing
Secretariaat: E.E. Dirksen
Vrijwillige medewerkers: R. Dijk, P.J. v.d. Horst,
H.J.M. Leeners, T. Oei, H. Vinke.

*De inrichting van ons
MAX EUWE-CENTRUM
kwam mede tot stand dank zij de steun van:*

ELECTRON BEHEER
OTTO A. ALTMANN
architect BNI
P&H GROEP
Accountants en Belastingadviseurs
PRINS BERNHARD FONDS
S.W.I.F.T.
*Society for Worldwide Interbank
Financial Telecommunication*
STICHTING VSB FONDS/VSB BANK

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Afscheid van 1993

We naderen Oudejaarsavond; voor mijn vertrek naar huis loop ik nog even rond in het studiecentrum (annex bibliotheek).

De bezoekers zijn weg. In het secretariaat is onze secretaresse Eveline Dirksen nog bezig met enkele brieven en Ignace Hendriks legt de laatste hand aan de voorjaarscursussen.

Als vanzelf passeren een aantal evenementen de revue, die in deze fraaie ruimte plaatsvonden.

We begonnen op 2 januari met een druk bezochte persconferentie met Jan Timman.

Daarna gaf Hans Bouwmeester commentaar op enkele partijen, die Timman in Spanje tegen Short speelde. Hans Ree behandelde in het voorjaar het onderwerp 'Schaken in Isolement' (binnenkort verschijnt het boekje).

Er werden natuurlijk weer schaaktechnische cursussen gegeven. Voor de jeugdtop traden als gastdocent op Vlastimil Hort, Victor Kortchnoi en Predrag Nicolice. Het Internationale Congres van Schaakhistorici was gedurende drie dagen onze gast. Deskundigen als Yuri Averbach, Isaak Linder, Joachim Petzold, Kenneth Whyld en nog vele anderen uit negen landen hielden interessante betogen.

Alsof het bij het plan hoorde verscheen aan de vooravond van het Congres het eerste deel van het nieuwe boek van Leo Diepstraten 'Lettisch Gambiet (Theorie en Praktijk met Historische Notities)'. Er was dit jaar in deze ruimte weer een goed bezochte schaakboeken(ruil)markt. Overigens groeide onze bibliotheek gestaag in omvang. Het aantal mensen dat hier neerstrijkt, nam ook dit jaar weer verheugend toe. Zij studeren en raadplegen onze boekerij, zijn bezig met het schrijven van een artikel of spelen tegen onze computerprogramma's. Bij een eerste bezoek koppelt men dit veelal aan een rondleiding.

Wanneer je vandaag het gastenboek raadpleegt sta je versteld van het aantal bezoekers uit het buitenland. In 1993 telden we 31 nationaliteiten (168 mensen).

Zo schreef de Poolse bezoeker Tomasz Lissowski een artikel over ons Centrum in Szachista.

Het Centrum op deze plaats bestaat nu twee jaar. En wat is het toch bijzonder dat plein en Centrum schuilgaan onder dezelfde naam: **Max Euwe**.

Bij het weggaan kijk ik nog even in de vitrine die de herinneringen bewaart aan de pijnlijke historie van het gebouw (de beruchte 'Weteringschans').

Wat heeft het gebouw met 'Artsen zonder Grenzen', het Max Euwe-Centrum en andere instellingen een hoopvoller bestemming gekregen.

Lopende over het plein dat straks een 'face-lift' zal ondergaan, realiseer ik me weer dat we de beschikking hebben over een uniek instituut, dat met vele vrijwillige krachten in stand wordt gehouden. Ik vraag me af, of de meeste schakers in Nederland wel op de hoogte zijn van datgene, wat het Max Euwe-Centrum voor hen kan betekenen.

Helaas zijn onze mogelijkheden voor berichtgeving nog zeer beperkt. Laat daarom van mond tot mond gaan, dat op het Max Euweplein in Amsterdam voor schaakminnend Nederland een instelling is gevestigd, die je nergens anders vindt.

Na dit afscheidswoord van 1993 rest mij nog u een gelukkig Nieuwjaar te wensen.

de voorzitter

FINANCIEN

Periodieke Uitkering

Wij vestigen nog eens de aandacht op de mogelijkheid onze Stichting te bedenken met een periodieke uitkering. Dit soort schenkingen is geheel aftrekbaar van de inkomstenbelasting. De **beperving** zoals die geldt bij de overige giften van particulieren is hierbij **niet van toepassing**.

Voor zo'n uitkering gelden de volgende voorwaarden:

- minimaal 5 termijnen (behoudens overlijden van de schenker)
- één maal per jaar uitkeren
- via notariële akte.

De Stichting MAX EUWE-CENTRUM wordt financieel ondersteund door de,
Stichting VSB Fonds/VSB Bank en Paardekooper & Hoffman Accountants en Belastingadviseurs,

alsmede door onze bedrijvendonateurs:

Koninklijke Ahold	Grolsche Bierbrouwerij Nederland	Riska
AKZO	Hoogovens	Robeco
Audio Sonic Nederland	Interpolis	Rollins Hudig Hall Nederland
AVEBE	Koninklijke PTT Nederland	Van Rossum & Partners
BAT Nederland	KPMG Klynveld Accountants	Shell Nederland
De Brauw Blackstone Westbroek	Lease Plan Holding	Van Spijk Drukkerij
BSO/Origin	Loeff Claeys Verbeke	Target Leasing
Cap Gemini Pandata	Mees en Hope	Van der Veen & Partners
Cementbouw	Moret Ernst & Young	Verolme Scheepswerf Heusden
Coopers & Lybrand Dijker Van Dien	Nederlandse Gasunie	Wenneker/Dujardin
DSM	Océ-Nederland	Wilton Fijenoord
EPON	OHRA	en nog 2 ondernemingen
Gamma Holding	Perscombinatie	die onbekend wensen te blijven.
Getronics	Raet	

MUSEUM

Tentoonstelling Stichting Schaakspellen E.J. Slager

Ter gelegenheid van het in november 1993 gehouden Congres van Schaakhistorici werd een tentoonstelling met spellen en stukken uit de collectie Slager ingericht: Tot en met 23 januari 1994 te zien in het Max Euwe-Centrum.

Tentoonstelling tijdens het Hoogovenstoernooi 1994 in Wijk aan Zee

Zoals u wellicht bekend is huisvest het Hoogovenstoernooi de Kandidatenmatches in de nieuwe cyclus van de FIDE om het Wereldkampioenschap Schaken. Het Max Euwe-Centrum heeft, in samenwerking met de Stichting Schaakspellen Slager, een tentoonstelling ingericht in Wijk aan Zee. Deze tentoonstelling is van 14 tot 30 januari 1994 bij het Hoogovenstoernooi te bezichtigen.

Mexicaanse schaakstukken (tentoonstelling Slager in het MEC)
(Foto: C. Snoep)

ACTIVITEITEN

Congres van Schaakhistorici

Het Congres van Schaakhistorici, gehouden van 26 t/m 28 november 1993, in het Max Euwe-Centrum trok een deelnemersaantal van uiteindelijk 36 personen. Na de ontvangst door bestuursleden van ons Centrum en een welkomstwoord van voorzitter C. Snoep begon het Congres met een drietal voordrachten van achtereenvolgens, **dr Manfred Eder**: '*Was ist Schach im historischen Kontext?*'; **dr K.G. Beauchamp**: '*Protochess in the Orient*' en **Koichi Masukawa**: '*A difference between Japanese and Chinese chess from newest information about Japanese chess*'.

De zeer levendige discussies na elke voordracht hadden tot gevolg dat het diner in het Barbizon Centre Hotel een uur moest worden opgeschoven.

De tweede dag, 27 november, stonden acht inleidingen op het programma: Het werden er uiteindelijk zeven. Ik noem ze in chronologische volgorde:

dr Andreas Bock-Raming: '*The varieties of Indian chess through the ages*'

prof. dr Hans Holländer: '*Strategiespiele - Jagdspiele*'

dr Ricardo Calvo: '*Neue Einblicke ins undurchdringbare Finsternis der Schachentscheidung: die Hypothese von Johannes Kohtz*'

Victor Keats: '*Is chess mentioned in the Talmud?*'

Gerhard Josten: '*Schach in Mesopotamien - Schach ist Himmel und Erde*'

dr Gianfelice Ferlito: '*Islamic Chessmen - Historical, religious and artistic considerations about their design*'

dr Isaak Linder: '*Russian modifications of the abstract Arab style chesspieces*'.

De derde en laatste dag, 28 november, kwamen aan bod **Yuri Averbach** met '*The secret of As-Souli - the art of analysis in Arabian chess*', **Kenneth Whyld** met '*Marked squares on the Chaturanga board*' en mevr. **Novello Williams** met '*Medieval chessmen found in Wales*'. Tenslotte stelde **prof. dr Günter Bauer**, verbonden aan het Mozarteum in Salzburg (Oostenrijk) zijn '*Institut für Spielerforschung und seine Beziehung zum Schachspiel*' voor. De meeste voordrachten werden door epi- en diaprojectie illustratief ondersteund. Het is vrijwel ondoenlijk in dit bestek een totaal, inhoudelijk beeld van het Congres te geven. Slechts een paar persoonlijke, en dus nogal subjectieve, indrukken zou ik naar voren willen brengen. Het ziet ernaar uit, dat de opvattingen van dr Antonie van der Linde en Harold J.R. Murray, n.l. dat het schaakspel in de 6e eeuw na Chr. ontstaan zou zijn, langzaam naar de achtergrond worden gedrongen. Twee inleidende boeiende mij het meest. **Gerhard Josten** baseert zijn theorieën over het 'Urschach' op het Gilgamesch-

epos uit ca 2340 vóór Chr. en op de cultuur van de Sumeriërs waarbij hij in het 'Urschach' de Planeten, resp. de Goden, beschouwt als de officieren in het spel en de voetsoldaten als de aardbewoners die aan de Goden gelijk willen worden. Hij ziet een ontwikkeling waarin het 'Urschach' ontstaat in Mesopotamië, zich dan eerst via India naar China verbreidt waar het diverse veranderingen ondergaat, vervolgens naar India terugkomt om zich daarna volgens reeds bekende wegen via Perzië en Arabië, naar het Westen voort te planten. Josten's inleiding welke sterk hypotetisch van aard was kreeg uiteraard in de discussie tegenstanders die meer bewijzen wilden zien. Toch lijkt het erop dat de opvattingen van prof. Duncan Forbes, destijds zo fel door Van der Linde bestreden, stilaan weer tot gelding komen.

De inleiding van de beroemde eindspelauteur **Yuri Averbach** ging, zoals men opmerkte, echt over schaa! Hij behandelde een tweetal eindspelen van As-Souli, waarbij men zich diende te realiseren, dat hierbij de regels van het oude Arabische schaa van toepassing zijn. Bijv. de dame, toen genaamd de Farzin, was een zwakke figuur, die slechts één stap diagonaal kon maken, zowel links en rechts voorwaarts alsook achterwaarts. Vooral As-Souli's eindspel met aan beide zijden een koning en een Farzin heeft een zodanige hoge kwaliteit, dat Averbach tot de conclusie komt, dat As-Souli op een niveau was gekomen, waaraan vele eeuwen ontwikkeling van het Arabische schaa vooraf moeten zijn gegaan. Met andere woorden, het ontstaan van het Arabische schaa mag men wel enige eeuwen vroeger dateren dan tot nu toe gebruikelijk is. Voertaal tijdens het Congres waren Duits en Engels. Toch bleken er enkele, kleine, taalbarrières op te treden. Veel van hetgeen de diverse inleiders naar voren brachten, vindt zijn weg naar het indrukwekkende Duitstalige tijdschrift *Schach Journal*, intussen het forum voor de schaakhistorici. De Engelstaligen hebben daarmee wat moeite aangezien er nog geen Engelstalig equivalent is. Zij zouden graag zien dat Duitstalige artikelen van een Engelse summary worden voorzien. Ook enkele Duitstalige deelnemers hadden moeite zich in een in het Engels gevoerde discussie te mengen. Bij geruchte werd vernomen dat binnenkort een Engelstalig tijdschrift op de markt komt, *International Journal of Chess History*, met Vlastimil Fialla uit Tsjechië als redacteur/uitgever. De '*Initiativgruppe Königstein*', zoals de verzamelde schaakhistorici zich noemen, kwam voor de eerste maal bijeen van 2-4 augustus 1991 in Königstein (Duitsland). Het Congres in het Max Euwe-Centrum was de tweede bijeenkomst; een derde is reeds gepland in juni 1994 in St. Petersburg (Rusland). Men hoopt in 1995 weer naar het MEC terug te keren. Hopelijk kunnen dan een of meer universiteiten in ons land daarbij

worden betrokken om hoogleraren en studenten te interesseren voor deze belangrijke tak van cultuurhistorie.

Dat het de deelnemers in het MEC goed bevallen is, bleek uit het feit dat een tweetal van hen, Averbach en Linder, na het Congres nog een week lang, dagelijks, ons Centrum bezochten.

L.C.M. Diepstraten

4e Snelschaaktoernooi bij Interpolis.

Op 20 november organiseerden wij tegen de achtergrond van het Interpolistoernooi het 4e snelschaaktoernooi. Hieraan namen opnieuw vele leden van directies van sponsors en bedrijvendonateurs deel. Gastheer was weer de directie van het Interpolistoernooi.

In 7 ronden volgens het Zwitsers systeem bepaalden de deelnemers, meestal na bloedstollende gevechten, de eindstand. Winnaar, voor de tweede maal in successie, werd Prof. dr. Jaap van den Herik met 5½ punt, op de voet gevolgd door drs. P. Vorstermans en P.G. Kroon met 5 punten.

Aan het slot van de bijeenkomst sprak namens Interpolis de heer Van Schijndel, hield toernooiwinnaar Van den Herik een geestig verhaal over computerschaak en reikte de voorzitter van het MEC, C. Snoep, aan Barbara Schol en Jan Rennings de MEC-trofee uit als blijk van waardering voor hun inspanningen.

SCHAAKACADEMIE

Training jeugdtop

Opvallende prestaties werden geleverd door voormalige leden van onze selectie tijdens de halve finales van de Nederlandse Schaakkampioenschappen. Deze werden in oktober en november 1993 gehouden in Enschede. Alle zes deelnemende ex-studenten van onze Schaakacademie eindigden na de 9 rondes in de bovenste helft van de ranglijst. **Jeroen Bosch** (6½ punt) en **Stan van Gisbergen** (6 punten) wisten zich te plaatsen voor de finale van het Nederlands Kampioenschap 1994. Jeroen Bosch behaalde bij het toernooi in Groningen (december) zijn derde meesterresultaat! Het tweede trainingsweekend van het seizoen 1993/1994 werd van 26 t/m 28 november 1993 traditiegetrouw gehouden in Tilburg, in samenhang met het Interpolistoernooi. De training werd gegeven door de hoofddocent van onze Schaakacademie, Cor van Wijgerden, en gastdocent internationaal grootmeester Predrag Nikolic. De laatste verzorgde op zaterdagmiddag, in het kader van het centrale thema *verdediging*, een kloksimulatan tegen de leden van de selectie. Nikolic won 9 partijen, speelde er twee remise en ver-

loor er één. Einduitslag derhalve 10-2, wat tot de conclusie moet leiden dat er voor de selectie nog veel te leren valt. Dit tweede trainingsweekend werd financieel mede mogelijk gemaakt door **Interpolis**.

De overige trainingsweekenden zijn gepland op 21 t/m 23 januari (in samenwerking met **Hoogovens**), 11 t/m 13 maart en 22 t/m 24 april 1994.

De studiebijeenkomst met Jan Timman, op 5 november 1993 gepland in het Max Euwe-Centrum, kon door de ontwikkelingen rond de tweede helft van de match Karpov vs Timman om het FIDE- Wereldkampioenschap geen doorgang vinden. Gelukkig hebben wij in onderling overleg een nieuwe datum gevonden, n.l. 13 februari 1994.

Cursussen voorjaar 1994

Sedert de start van de regionale cursussen in september 1989 werden door het MEC 64 **schaaktechnische** en **schaakcomputer**cursussen georganiseerd in 32 verschillende plaatsen in Nederland en België. Meer dan 900 cursisten namen hieraan deel.

Mede op grond van de resultaten van de enquête die na afloop van elke cursus wordt gehouden, zal in 1994 worden begonnen met de ontwikkeling van nieuwe, rond bepaalde thema's opgebouwde, cursussen. Bovendien worden de thans bestaande cursussen herzien.

Dit voorjaar zijn **vijf schaaktechnische** en **één schaakcomputer**cursus gepland.

Schaaktechnisch

De schaaktechnische cursus beslaat 6 avondbijeenkomsten van 19.30-22.30 uur.

Inleidende cursus 1400-1700

Amsterdam

cursuscode: **10.01.94**

Docent E. Sibbing

Coördinator Max Euwe-Centrum, tel. 020-6257017

Data 9 + 23 februari, 9 + 23 maart, 6 + 20 april

Hoogkarspel

cursuscode: **16.01.94**

Docent N. Hauwert

Coördinator D. Baas, tel. 02286-3059

Data 10 + 24 februari, 10 + 24 maart, 7 + 21 april

Veendam

cursuscode: **96.01.94**

Docent J. Houtman

Coördinator J.J. van der Laan, tel. 05987-23841

Data 9 + 23 februari, 9 + 23 maart, 6 + 20 april

Wolvega

cursuscode: **84.01.94**

Docent J. Marcus

Coördinator E. Molenaar, tel. 05610-15947

Data 9 + 23 februari, 9 + 23 maart, 6 + 20 april

Vervolg cursus

Veldhoven

cursuscode: **55.03.94**

Docent G. van Gerwen

Coördinator A. van der Heijden, tel. 040-537879

Data 19 + 23 februari, 9 + 30 maart, 6 + 20 april

Dr. K.G. Beauchamp (Engeland) bij zijn voordracht tijdens het Internationale Congres van Schaakhistorici 1993 in het Max Euwe-Centrum.
(Foto: C. Snoep)

Internationaal Meester Cor van Wijgerden, geflankeerd door twee leden van de huidige selectie, heeft ook in het seizoen 1993/1994 de leiding van de trainingen voor de Nederlandse jeugdtop.
(Foto: C. Snoep)

Op de foto Stan van Gisbergen die, tesamen met Jeroen Bosch, zich plaatste voor het Nederlands Kampioenschap 1994. Beiden zijn oud-leden van de selectie van de Schaakacademie.

Foto: C. Snoep)

Schaakcomputercursus

De schaakcomputercursus wordt op 8 en 9 april a.s. in **Amsterdam** gehouden. Inhoudelijk zal hij afwijken van de twee reeds gegeven cursussen. Centraal in de nieuwe opzet staat de vraag: 'Welke betekenis kunnen schaakcomputers en schaakprogramma's hebben voor schaakstudie en schaaktraining?'

In dit kader zal o.a. aandacht worden besteed aan de belangrijkste databaseprogramma's (NIC-base, Chessbase en TASC-base), CD-ROM-mogelijkheden en de werking van de 'ChessMachine'.

Voor het volgen van de schaakcomputercursus is geen speciale speelsterkte vereist. Enige kennis van computers wordt op prijs gesteld, maar is niet strikt noodzakelijk.

De schaakcomputercursus omvat 3 dagdelen.

Inschrijving

In de -gescheiden- folders voor de schaaktechnische cursussen en de schaakcomputercursus vindt u de nodige informatie over inhoud, locaties, aanmeldingsprocedure, cursusprijs, e.d. alsook een inschrijvingsformulier. Inschrijving kan uitsluitend *schrijftel* geschieden.

Voor het aanvragen van folders en/of nadere inlichtingen kunt u - tijdens openingsuren - terecht bij het MEC, tel. 020-6257017.

BIBLIOTHEEK

ONDER DE LOUPE

(in deze rubriek worden boeken uit de MEC-bibliotheek voor het voetlicht gehaald)

Tijdens het onlangs gehouden Congres van Schaakhistorici werd het schaakspel als cultuurhistorisch fenomeen belicht. Wij maken de lezer graag attent op een aantal boeken in onze bibliotheek die de confrontatie van het schaken met talloze facetten van de cultuur tot onderwerp hebben.

Allereerst noemen we 'A History of Chess' [originele titel: 'Z. Szachami Przez wicki i kraje' (1960)] van **Jerzy Gizycki**. Behalve een stuk geschiedenis van het schaken worden in dit boek onderwerpen aangesneden als 'schaken en wiskunde', 'schaken en machines', 'schaken in poëzie en proza, toneel, opera, film' e.d. Dit rijk geïllustreerde boek in de vertaling van B.H. Wood van 1972 is zeker nog niet gedateerd.

Een tweede boek in dit verband, 'Chess Pieces - An Anthology in Prose and Verse' (1949), is van de hand van **Norman Knight**. Het bevat vooral veel teksten van dichters en schrijvers met o.a. de items 'Chess in the Drama', 'The Novelists on Chess', 'The Essayists on

Chess' maar ook 'Chess in Captivity', 'Chess and Religion'. In 1975 beleefde het boek een herdruk - met veel aanvullingen - onder de titel 'King, Queen and Knight'. Het begint evenals het voorgaande met 'In Praise of Chess' en 'In Damnation of Chess', nieuw in dit werk: 'Chess and Mathematics and Science' plus 'The Humour of Chess'. 'King, Queen and Knight' mag gezien worden als een uitvoerig bronnenboek.

In deze categorie boeken kan **Alexander Cockburn's** 'Loze Passieschaak en de Dans des Doods'

[oorspronkelijke titel: Idle Passion. Chess and the Dance of Death(1974)] niet onvermeld blijven. De schrijver besteedt uitgebreid aandacht aan Nabokov en Stefan Zweig maar staat vooral bij schilder-schaker Marchel Duchamp uitvoerig stil. Een zeer lezenswaardig hoofdstuk!

En wat te zeggen over het boek 'Bonus Socius - Bijdragen tot de Cultuurgeschiedenis van het Schaakspel en andere Bordspelen' (1972) waarin men artikelen vindt van o.a. Egbert Meissenburg 'Bibliographie der Literatur zu Schachmedizinischen Fragen', dr Fritz Siebert 'Zur Gedanken- und Gehaltsästhetik im Schachspiel' en Hanspeter Suwe 'Über die Rochade bei Rabalais'.

Tenslotte wijzen wij u op 'The Complete Chess Addict' (1987), een meer recent werk, van **Mike Fox** and **Richard James**. Na een aantal uitspraken over 'What is Chess?' komen diverse categorieën beroemdheden aan de orde zoals The Royals, The Holy, The Sinners, The Musicians, The Artists, The Writers enz. enz. Onlangs verscheen een nieuwe versie van dit buitengewoon interessante boek onder de titel 'The More Complete Chess Addict'.

Dit was slechts een greep uit onze collectie. Wie zich ook wel eens wil verdiepen in de rijke cultuurgeschiedenis van het schaken kan echt zijn hart ophalen in onze bibliotheek!

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

A31 EO 46.5

Engels

Dr Rolf Schwarz

'Pat' nr 8(1993) p.331-332

A40 VO 24.1.

Poolse verdediging

F. Plessier

Le Courier des Echecs nr 420 p.163-165

A45 QP 08.6

Trompovsky

John Nunn

British Chess Magazine nr 9(1993) p.473-477

A46 QP 04.4.1

Torre

Eric Tangborn

Inside Chess nr 18(1993) p.21-25

A56	BI 38.13	Spaans (Siësta Variant)
Benoni (Gier)		Toni Prezioso
W. Hulme		Schweiz.Schach Magazin nr 10(1993) p.334-336
Scottish Correspondence Chess nr 44 p.31-33		D31 SL 06.1.
B00	VO 01.1.	Slavisch
Basman-verdediging		Glenn Flear
J.F. Baudoin		British Chess Magazine nr 9(1993) p.490-494
Le Courier des Echecs nr 421 p.183		D49 SL 06.1
B20	SI 44.1.10	Slavisch
Siciliaans (Koningsindisch i.d. voorhand)		R. Skrobek
John Nunn		'Pat' nr 8(1993) p.350-352
British Chess Magazine nr 10(1993) p.551-554		E17 QI 04.4.5
B67	SI 30.3	Dame-Indisch
Siciliaans (Richter-Rauzer)		Zoran Ilic
Victor Gavrikov		Europe Echecs nr 417 p.54-55
Schweiz.Schach Magazin nr 11(1993) p.348-349		nr 418 p.56-58
B75/76	SI 17.2/3	E84 KI 18.4
Siciliaans (Draak)		Koningsindisch
A.C. van der Tak		R. Skrobek
Schaakschakeringen nr 288 p.110-111		'Pat' nr 8(1993) p.341-344
B80	SI 19.1.1.	
Siciliaans		
V. Lepesjkin		
Shahmatny Vestnik nr 10(1993) p.23-24		
B81	SI 20.2	BOEKBESPREKINGEN
Siciliaans (Keres-aanval)		Biografieën
R. Gillman/J. Hawkes		De schaker Donner heeft vaak in de schaduw gestaan van de schrijver en polemist Donner. Als men zich partijen van Donner voor de geest probeert te halen, denkt men onwillekeurig aan de verzameling korte verliespartijen die Tim Krabbé in 1971 in het blad Schaakbulletin publiceerde. Evert-Jan Straat selecteerde onlangs hoogtepunten uit de schaakcarrière van Donner. In zijn boek 'J H Donner grootmeester' (1) worden meer dan 100 partijen van Nederlands meest spraakmakende schaker gepresenteerd. Tevens schetst Straat in het kort de schaakloopbaan van Donner. Hoewel duidelijk wordt aangegeven dat het boekje slechts een partijenverzameling van Donner is, wordt Straat in sommige recensies bijna verweten dat het geen uitgebreide biografie van Donner geworden is. Grappig, hoe Donner zelfs na zijn dood de gemoederen weet bezig te houden. Bij Schachverlag Reinhold Dreier verscheen een soortgelijk werkje over Jacques Mieses(2). De joodse meester, in 1865 geboren te Leipzig, ontvluchtte in 1938 zijn vaderland. Mieses, de eerste Engelse(!) grootmeester, stierf in 1954 te Londen. Hij speelde tegen de wereldkampioenen Steinitz, Lasker, Capablanca, Aljechin en Euwe. Bovendien leefde Mieses nog toen Botwinnik de wereldtitel veroverde. Een haast onvoorstelbaar schaaktijdperk van 70 jaar. Ter gelegenheid van de match Kasparov-Short maakte Keene twee boekjes over Kasparov(3) en Short(4). (1) Evert-Jan Straat: 'J H Donner grootmeester' Interchess BV Alkmaar 1993, 96 pag. ISBN 90-71689-56-5 Prijs f 24,--
British Chess Magazine nr 11(1993) p.622-623	SI 14.7	
B90		
Siciliaans		
Christopher Lutz		
Schach nr 11(1993) p.54-57		
V. Lepesjkin		
Shahmatny Vestnik nr 10(1993) p.24		
C15	FR 08.3	
Frans (Winawer)		
Jerzy Konikowski		
Szachista nr 9(1993) p.271-272		
C40	KP 9.4 + 6	
Lettisch Gambiet		
Karlis Betins		
Sahs Baltija nr 7-9(1993) p.12-18		
C45	SO 04	
Schotse Partij		
Evgeny Svesnikov		
Sahs Baltija nr 7-9(1993) p.II-XXIII		
C55	KP 02.4	
Max Lange-aanval		
John Elburg/Bertrand Weegenaar		
Schaakschakeringen nr 289 p.137-139		
C57	KP 01.3.4	
Ulvestad-gambiet		
Bertrand Wegenaar		
Schaakschakeringen nr 287 p.93-95		
C74	RL 11.2	

(2) Helmut Wietek: **'Meister Mieses'** Schachverlag Reinhold Dreier Ludwigshafen 1993, 172 pag. ISBN 3-929376-08-3 Prijs f 34,70

(3) Raymond Keene: **'Gary Kasparov's Best Games'** Batsford Ltd London 1993, 64 pag. ISBN 0 7134 7296 0 Prijs f 35,95

(4) Raymond Keene: **'Nigel Short's Best Games'** Batsford Ltd London 1993, 64 pag. ISBN 0 7134 7400 9 Prijs f 35,95.

Openingen

Tegenwoordig lijkt het wel alsof er over iedere opening of variant jaarlijks een boek verschijnt. De concurrentie op dit gebied is moordend. Toch zitten er soms boeken tussen die de moeite meer dan waard zijn. Zo verscheen in december 1993 het eerste deel van een trilogie over het Lettisch Gambiet(5) geschreven door Leo Diepstraten. Ons bestuurslid verzamelde een gigantische hoeveelheid partijen over zijn lievelingsgambiet. Deel 1 behandelt de hoofdvariant (3. Pxe5) en bevat meer dan 1800 complete partijen. Om deze informatie in 320 pagina's te kunnen weergeven is gekozen voor een klein lettertype. Ook de diagrammen zijn aan de kleine kant, maar dat zal de ware liefhebber niet afschrikken. Dat er voor zo'n naslagwerk een markt is, moge blijken uit het feit dat voordat het boek in de winkel lag reeds honderden exemplaren besteld waren. Het tweede deel wordt dit jaar verwacht. Bij Batsford verscheen een nieuw boek uit de serie 'Mastering the...'(6). Deze keer wordt volgens de beproefde leesen speelmethode uitgelegd hoe men de Spaanse opening moet behandelen. Uitgangspunt is de pionnenstructuur, die uit deze opening kan ontstaan. Aan de hand daarvan worden de tactische en strategische kenmerken van de stelling belicht. Een aanrader voor mensen die deze moeilijke opening in hun repertoire willen opnemen. Ook verschenen bij Batsford lezenswaardige boeken over de Najdorf-variant van het Siciliaans(7) en de Leningrader-variant van het Hollandse(8). Keene en Taulbut plakten een extra hoofdstuk vast aan hun vorige editie van 'How to play the Nimzo-Indian'(9) en tevens verzamelde Keene partijen van Kasparov, waarin de Konings-Indische opening(10) gespeeld wordt. Bij uitgeverij Reinhold Dreier verschenen boekjes over het Froms gambiet(11), het aangenomen Koningsgambiet(12) en over de Pirc(13). S1 Editrice liet de database een uitdraai maken van de 2. ..., Lb4-variant in het Engels(14) en van het Göring-gambiet in de Schotse opening(15).

(5) Leo Diepstraten: **'Lettisch Gambiet deel 1'** Van Spijk Venlo/Antwerpen 1993, 324 pag. ISBN 90.6216.049.2 Prijs f 40,--

(6) Daniel King/Pietro Ponzetto: **'Mastering the Spanish'** Batsford Ltd London 1993, 252 pag. ISBN 0 7134 6288 4 Prijs f 53,85

(7) Daniel King: **'Winning With the Najdorf'** Batsford Ltd London 1993, 206 pag. ISBN 0-7134-7037-2 Prijs f 48,45

(8) Jaan Ehlevest: **'The Leningrad Dutch'** Batsford Ltd London 1993, 140 pag. ISBN 0-7134-6754-1 Prijs f 41,50

(9) Raymond Keene/Shawn Taulbut: **'How to Play the Nimzo-Indian Defence'** Batsford Ltd London 1993, 164 pag. ISBN 0 7134 7244 8 Prijs f 37,95

(10) Gary Kasparov/Raymond Keene: **'Kasparov on the King's Indian'** Batsford Ltd London 1993, 176 pag. ISBN 0 7134 7279 0 Prijs f 45,--

(11) Helmut Warzecha: **'Das Froms Gambit'** Schachverlag Reinhold Dreier Ludwigshafen 1993, 84 pag. ISBN 3-929376-09-1 Prijs f 29,50

(12) Alexander Bangiev/Volker Hergert: **'Das angenommene Königsgambit mit 3.Sc3'** Schachverlag Reinhold Dreier Ludwigshafen 1993, 132 pag. ISBN 3-929376-10-5 Prijs f 33,60

(13) Helmut Warzecha: **'Pirc-Dreibauernangriff II'** Schachverlag Reinhold Dreier Ludwigshafen 1993, 144 pag. ISBN 3-929376-05-9 Prijs f 34,70

(14) Maurizio Tirabassi: **'English Opening 1.c4 e5 2.Pc3 Lb4'** S1 Editrice Bologna 1993, 96 pag. ISBN 88-86127-12-X Prijs f 26,10

(15) Pietro Cimmino: **'The Göring Gambit in the Scottish Game'** S1 Editrice Bologna 1993, 128 pag. ISBN 88-86127-11-1 Prijs f 29,50.

Diversen

Na afloop van een WK-match begint de wedstrijd tussen de uitgeverijen wie als eerste een matchboek publiceert. Bij de match Kasparov-Short(16) won Cadogan Chess deze race. Althans voor zover wij kunnen beoordelen. King en Telford hebben redelijk werk afgeleverd. De analyses zijn niet erg uitgebreid, maar dat kon binnen dit tijdsbestek ook nauwelijks verwacht worden. Iedere partij wordt ingeleid door een beschrijving van de gebeurtenissen rond de match. Zo stond één der auteurs -wie is niet duidelijk- buiten het theater plotseling oog in oog met Prinses Diana, die tijdens de 7e partij een bezoek aan de match bracht. Hij was te verbouwereerd om naar haar schaakcapaciteiten te vragen. Een gemiste kans? Uitgever Dale Brandreth dook weer in de schaakgeschiedenis en publiceerde een boek over het beroemde toernooi in St. Petersburg uit 1914(17). Het is een reprint van het originele toernooiboek geschreven door Tarrasch, aangevuld met toenmalige publicaties over het toernooi uit kranten en schaaktijdschriften. Bij Batsford zijn twee belangwekkende boeken verschenen. Het eerste is een eindspelencyclopédie(18), waaraan bijna 10 jaar is gewerkt. Natuurlijk is het onmogelijk alle eindspelen in één band te behandelen. Men selecteerde derhalve de meest voorkomende

practische eindspelen. Het tweede Batsford boek is een Engelse vertaling van een door Mark Dvoretsky en Arthur Joesoepov geschreven boek(19). In 1991 kwam het uit in het Duits, maar nu is het voor een groter publiek toegankelijk. En terecht! Het is een prachtig en leerzaam boek. Allerlei aspecten van de training en van de voorbereiding komen aan de orde. Het vaststellen van iemands sterke en zwakke punten, het analyseren van eigen partijen, het bestuderen van de oude meesters etc, etc. Het boek is niet zo moeilijk als andere boeken van Dvoretsky en is dus geschikt trainingsmateriaal voor veel schakers. Tenslotte ontving ons centrum twee publicaties van de Stichting Eindspel (STES): één over Philip Julius Graaf van Zuylen van Nyevelt(20) en één over Hugh Blandford(21).

(16) Daniel King/Donald Telford: **'World Chess Championship Kasparov v Short'** Cadogan Chess London 1993, 128 pag. ISBN 1 85744 0668 Prijs f 29,25

(17) Dale A Brandreth: **'St. Petersburg 1914 International Chess Tournament'** Caissa Editions Yorklyn 1993, 268 pag. ISBN 0-939433-17-6 Prijs f 67,85

(18) Jon Speelman/Jon Tisdall/Bob Wade: **'Batsford Chess Endings'** Batsford Ltd London 1993, 448 pag. ISBN 0 7134 4420 7 Prijs f 67,--

(19) Mark Dvoretsky/Artur Yusupov: **'Training for the Tournament Player'** Batsford Ltd London 1993, 190 pag. ISBN 0-7134-7238-3 Prijs f 51,90

(20) Philip Julius Graaf van Zuylen van Nyevelt/William Lewis: **'The Endgame'** STES Margraten 1993, 64 pag. ISBN 90-74827-04-7 Prijs f 25,--

(21) John Roycroft: **'The Published Work and Notebooks of Hugh Blandford'** STES Margraten 1993, 56 pag. ISBN 90-74827-03-9 Prijs f 15,--.

(NB: *Genoemde prijzen zijn richtprijzen*).

oorlog. In de film vertellen veel grootmeesters, zoals bijvoorbeeld Botwinnik, Spassky, Tal en Kortchnoi, over de sympathieke Estlandse grootmeester. Ook de vrouw van Keres en andere goede bekenden uit zijn directe omgeving komen aan het woord.

De afgelopen maanden is onze videotheek flink gegroeid. Alleen al de opgenomen BBC-uitzendingen over de WK-matches Kasparov vs Short en Karpov vs Timman beslaan bijna 12 uur.

Eén wel heel bijzondere film werd onlangs ook door de BBC vertoond. Het is de oudste film over schaken, namelijk een Russische film uit 1925 getiteld 'Schaak-koofts'. Deze prachtige zwart/wit comedy - zonder gesproken woord - toont opnamen van deelnemers aan het schaaktoernooi te Moskou in 1925. Men ziet er onder andere beelden van Marshall, Réti, Yates, Tartakower en Spielmann. Het meest frappante is echter dat de toenmalige wereldkampioen Capablanca een bescheiden rol speelt in deze 25 minuten durende film. Kortom een juweel van een filmpje.

Bent u geïnteresseerd in dit soort beeldmateriaal, dan kunt u het op het Max Euwe-Centrum bekijken. De naam voor onze huisbioscoop ligt voor de hand: **'CinéMax'**.

EPIGRAM

Piet scheidde midden uyt het schaecken
En seid: 'hy was het spelen sat;
Maar 't was de minste van twe saecken,
Hy was het spelen moe, en mat.

Constantijn Huygens

CINEMAX

Het Max Euwe-Centrum is bezig een schaakvideotheek op te bouwen. Daarbij moet men denken aan speelfilms waarin het schaakspel centraal staat, maar ook aan TV-uitzendingen over toernooien en matches. In onze bescheiden videotheek bevinden zich reeds banden met portretten van Euwe en Keres. Het programma van drie kwartier over Euwe werd eind zeven-tiger jaren door de NOS uitgezonden in de serie Markant.

Uit Estland ontvingen wij een videoband van bijna een uur met als titel 'The Estonian Game'. Het is een documentaire over Paul Keres met onder andere authentiek beeldmateriaal van voor de Tweede Wereld-

Gij wijzigt steeds Uw zet, en 't is mij wèl;
Maar kunt gij niet verdragen
Dat ge eenmaal wordt verslagen,
Waartoe u dan te wagen
Aan twintig nederlagen
In één en 't zelfde spel?!

Didymus

Deze Nieuwsbrief is een uitgave die bestemd is voor de donateurs van het Max Euwe-Centrum. U kunt de Nieuwsbrief regelmatig ontvangen door donateur te worden van de Stichting Max Euwe-Centrum, door een bedrag van min. f 20,- per kalenderjaar (meer mag ook) over te maken op Postbankrekeningnummer 5401670 t.n.v. Stichting Max Euwe-Centrum te Amsterdam. Of door te bellen: 020-6257017 waarbij u advies omtrent betaling moogt verwachten. Opmerkingen of kritiek op de inhoud van de Nieuwsbrief zal gaarne worden aanvaard als dat de kwaliteit kan verbeteren.

*De nieuwe selectie trainde met Predrag Nikolic in Tilburg
(Foto: C. Snoep)*

Het Max Euwe-Centrum stelt goede ideeën altijd op prijs. Diegenen die met ons mee willen denken over mogelijkheden op het gebied van bijvoorbeeld (schaak) tentoonstellingen of andere activiteiten worden verzocht ons met een klein briefje daarvan op de hoogte te stellen. Schaakboeken-verzamelingen kan men legateren aan stichtingen als het Max Euwe-Centrum. Als U zelf daarover denkt of iemand kent met deze gedachte, houden wij ons van harte aanbevelen.